

ח' בכסלו, תשע"ח
26 בנובמבר, 2017

לכבוד
גב' יהודית גידלי – מנהלת
ועדת החינוך התרבות והספורט
כנסת ישראל

בפקס - 02-6753158 ובדוא"ל - v2@knesset.gov.il

גב' גידלי שלום,

הנדון: מענה לבקשת נתונים מוועדת החינוך של הכנסת בנושא בתי ספר לילדים על הרצף האוטיסטי

סימוכין: מכתבך מיום ה' בכסלו, תשע"ח (23 בנובמבר, 2017)

ראשית, אבקש להודות על המענה המהיר והיעיל.

להלן הנתונים שהצלחתי ללקט בעזרתו האדיבה של מר שחר בן יהודה, מנהל חטיבת נעורים וחינוך
מעמותת אלוי"ט:

א. מחוז תל אביב - כללי

מחוז תל אביב כולל את הערים והיישובים: אור יהודה, אזור, בני ברק, בת ים, גבעתיים, הרצליה,
חולון, כפר שמריהו, מועצה אזורית אפעל, נתניה, פתח תקוה, קריית אונו, רמת גן, רמת השרון ותל
אביב-יפו

ב. גני תקשורת במחוז תל אביב

לפי נתוני אלוי"ט, בשנה"ל תשע"ז, פעלו במחוז תל אביב 92 גני תקשורת בפירוט הבא:

1. 81 גנים בחינוך הממלכתי (יהודי)
2. 10 גנים בחינוך החרדי (מוכר שאינו רשמי)
3. 1 גן בחינוך הממלכתי דתי.

ב-6 מהגנים הנ"ל לא ניתן לילדים טב"מ.¹

¹ טב"מ - טיפולי בריאות מקדמים דוגמת פסיכולוגיה, קלינאות תקשורת, ריפוי בעיסוק ופיזיותרפיה.

להלן חלוקת הגנים לפי רשויות:

1. אור יהודה - 1
2. בני ברק - 6
3. בת ים - 10
4. הרצליה² - 5
5. חולון - 14
6. נתניה - 13
7. פתח תקוה - 14
8. קריית אונו - 1
9. רמת גן - 9
10. רמת השרון - 1
11. תל אביב יפו - 18

להלן חלוקת הגנים לפי גורם מפעיל:

1. ב-57 גנים הופעל טב"מ ע"י העמותה לילדים בסיכון
2. ב-19 גנים הופעל טב"מ ע"י אלו"ט
3. ב-10 גנים הופעל טב"מ ע"י מפעיל חרדי

בנוסף לאמור לעיל, משולבים ילדים רבים על הרצף האוטיסטי בגנים רגילים, עם סיוע.

בשנים האחרונות, הגידול במספר הגנים נע בין 10-20% בממוצע. בשל כך, ניתן להניח שבשנת תשע"ח פועלים מעל 100 גני תקשורת במחוז ת"א.

ג. בתי ספר לחינוך מיוחד במחוז תל אביב

במחוז תל אביב פעלו, נכון לשנה"ל תשע"ז, 18 בתי ספר בפירוט הבא:

1. 10 בתי ספר ייעודיים לתלמידים עם אוטיזם:
  - א. יחדיו ת"א - יסודי
  - ב. מסילות בת ים - יסודי
  - ג. רעות פי"ת - יסודי
  - ד. שחר פי"ת - יסודי
  - ה. בית אקשטיין חוף השרון (מוכר שאינו רשמי) - יסודי
  - ו. בית אקשטיין רמת גן - כתה א עד גיל 21
  - ז. אופק הרצליה – גילאי 12-21
  - ח. גיל ת"א – גילאי 12-21
  - ט. רבין פי"ת - גילאי 12-21
  - י. שחר פי"ת (יסודי ותיכון) – ממ"ד וחרדי בלבד
  - יא. שתילים בני-ברק – נפתח בשנה"ל תשע"ח

2. 7 בתי ספר לחינוך מיוחד המיועדים למוגבלות שכלית התפתחותית ובהן 15 כיתות תקשורת המיועדות לילדים עם אוטיזם :

- א. גוונים נתניה – כיתה א עד גיל 21
- ב. מורשה נתניה (יסודי)
- ג. בית יהודה פי"ת (א-21)
- ד. אורחות חיים בני ברק – למיטב הבנתי, זו תהיה השנה האחרונה לפעילות כתב כאמור בבית ספר זה
- ה. בית-שי בני ברק - למיטב הבנתי, זו תהיה השנה האחרונה לפעילות כתב כאמור בבית ספר זה
- ו. יהודה הלוי נתניה
- ז. שחף-אברבנאל בת ים (תיכון)

4. כתות תקשורת בחינוך הכללי

בנוסף לבתי הספר המנויים לעיל, פעלו במחוז תל אביב, נכון לשנה"ל תשע"ז, 123 כיתות תקשורת בבתי ספר בחינוך כללי, המיועדות לתלמידים על הרצף האוטיסטי, ב-46 בתי ספר בפירוט הבא:

1. 35 בתי ספר יסודיים – 80 כתות ; ו-
2. 11 חטיבות ביניים ותיכונים – 43 כתות.

ה. נתונים על הרצליה

1. בהרצליה פועלים בשנה"ל תשע"ח 6 גני תקשורת עירוניים המופעלים על ידי העמותה לילדים בסיכון והמיועדים לילדים בגילאי 3-6 על הרצף האוטיסטי.³ כל גן קולט עד 8 ילדים בעיקר מהערים הרצליה, נתניה ורמת השרון.
2. בשנה"ל תשע"ח, יסתיימו מחזורים בשני גנים – גן השחר וגן ספיר, המונים יחד 16 ילדים. מטבע הדברים, איני מורשית לקבל נתוני ילדים כאמור. יחד עם זאת אני מניחה שחלק קטן מאוד מ-16 הילדים הנ"ל לא יעלה לכתה א' ויישאר שנה נוספת בגן.
3. לפי נתוני אלוי"ט לשנים 2006-2017, בעיר הרצליה, עלו בממוצע מידי שנה כ-15 ילדים על הרצף האוטיסטי לכיתה א'. בממוצע, כ-3-4 ילדים מבין ה-15 הנ"ל, פנו לבתי ספר לחינוך המיוחד. היתר פנו לאחת משלוש כתות התקשורת בעיר (כל כיתה יכולה לקלוט עד 8 תלמידים) או לשילוב בכתה רגילה ביחד עם סיעת מלווה.⁴

³ בשנה"ל תשע"ז פעלו בהרצליה 5 גני תקשורת. בשנה"ל תשע"ח התווסף גן ששי במספר.

⁴ לאור העובדה שכתות תקשורת ניתנת לילדי הרצליה בעיר מגוריהם בעוד שבתי ספר הם בערים אחרות ומצריכים הסעות, סביר להניח שיש הורים המבכרים את חלופת כתות התקשורת בשל המרחק וקשיי התלמידים בהסעות ובכלל זה וויתור על טיפולים פרא-רפואיים משלימים בשעות אחה"צ (בשל עייפות הילד בתום יום ארוך הכולל נסיעה ארוכה).

1. סיכום

1. קיים מחסור משמעותי במסגרות לילדים אוטיסטים החל ממעונות יום, דרך גנים, בתי ספר יסודיים, תיכונים ומסגרות זיור. חוסר ההלימה בין המסגרות ניכר במיוחד במעבר מהגנים לבתי הספר וקיים מחסור בולט בכתות תקשורת בבתי ספר רגילים ובבתי ספר המתמחים באופן ספציפי בטיפול בילדים על הרצף האוטיסטי.

2. לא כל ילד על הרצף האוטיסטי מתאים ללימודים בכתות תקשורת:

- **כתות תקשורת בבית ספר רגיל**, משמעה להיכנס ולצאת מבית הספר עם מאות תלמידים ולבלות עמם את ההפסקות. ילדים על הרצף האוטיסטי הרגישים לרעשים והלוקים בחרדות, נדרשים לסביבה מצומצמת יותר ולכן בתי הספר הייעודיים עבורם אמורים למנות 60-70 תלמידים בבית הספר כולו.

- **כתות תקשורת בבית ספר למוגבלות שכלית התפתחותית**, משמעה כי בית הספר אינו ערוך לטיפול בלקות הספציפית של אוטיזם.

3. **מרבית מבתי הספר המנויים בסעיף ג לעיל בתפוסה מלאה, שלא לומר, תפוסת יתר ומתקשים לקלוט תלמידים שאינם גרם בעיר בה בית הספר ממוקם.** ילדים שאין בעיר מגוריהם בית ספר, נדרשים להמתין לעיתים עד סוף חודש אוגוסט, לפני שמקבלים שיבוץ לבית ספר. זאת, מאחר שבאופן טבעי, יש קדימות לתושבי העיר בה בית הספר ממוקם.

4. **ילדים על הרצף האוטיסטי, הפונים לחינוך המיוחד, הם בדרך כלל ילדים עם חרדות וקשיי הסתגלות משמעותיים לשינויים.** קיים קושי משמעותי בהכנסת ילדים אלה לכתה א', ללא הכנה מוקדמת, מצב שלמרבה צער שכיה, לאור העובדה שהשיבוץ נדחה כמעט עד תחילת שנת הלימודים. ובית הספר (המבנה, הדרך אליו, הצוות החינוכי), נחשף רק ברגע האחרון.

התוצאה עשויה להיות הרסנית לילדים שממילא מטופלים בתרופות פסיכיאטריות נגד הפרעות חרדה.

לאור האמור לעיל, אודה לקיום דיון בוועדה במחסור בבתי ספר לילדים על הרצף האוטיסטי במחוז תל אביב לילדים ואפשרות הקמת בתי ספר נוספים. או, לחלופין, באפשרות להרחבת בתי הספר הקיימים באמצעות הוספת תקנים וכתות לימוד.

אני זמינה בדוא"ל שכתובתו tabakyael@gmail.com ובטל' שמספרו 054-4440318 לכל שאלה או הבהרה.

במרכה,
על-יסכה טבק